

***Program pracy na zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, w tym także zagrożonych ryzykiem dysleksji opracowany do realizacji projektu „W przyszłość bez barier-” POKL nr 1/POKL/9.1.2/2013
(grupa I)***

Opracowała: Ewa Tarkowska

Charakterystyka programu :

Program niniejszy jest przeznaczony dla uczniów klasy I mających trudności w czytaniu i pisaniu. Program jest zgodny z treściami zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Powstał on w oparciu o program nauczania dla I-ego etapu - edukacji wczesnoszkolnej. W zajęciach będą uczestniczyli uczniowie, którzy posiadają orzeczenie lub opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniowie, którzy mają specyficzne potrzeby edukacyjne. Jego celem jest niwelowanie trudności i niepowodzeń szkolnych dzieci poprzez usprawnienie zaburzonych funkcji percepcyjno-motorycznych, zaburzeń lateralizacji i orientacji oraz zaburzeń pamięci wzrokowej, słuchowej lub ruchowej. Głównym celem zajęć jest wyrównywanie braków z języka polskiego oraz poprawa wyników nauczania i kształcenia. Nadrobienie zaległości, aby w konsekwencji wyeliminować problemy w nauce w dalszych etapach kształcenia oraz zapewnić lepszy start życiowy.

Program będzie realizowany w formie zajęć pozalekcyjnych od 26 września 2013 r. do 30 czerwca 2014 r. w wymiarze 30 godzin lekcyjnych.

Zajęcia wyrównawcze w klasie pierwszej przewidziane są dla uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych, przejawiających się trudnościami w nauce szkolnej.

Źródła tych potrzeb to:

- nieuczęszczanie do klasy zerowej
- fragmentaryczne zaburzenia rozwojowe
- deficyty rozwojowe
- zaniedbania środowiskowe
- nieporadność rodziców
- częste nieobecności w szkole spowodowane chorobami.

Program został opracowany na podstawie:

- poczynionych spostrzeżeń i obserwacji ,
- opinii Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej ,
- informacji od rodziców ,
- wstępnej diagnozy kwalifikującej uczniów na zajęcia.

Cele programu:

Nadrzędnym celem programu pracy z uczniami jest zaplanowanie i przeprowadzenie w sposób systematyczny, kompleksowy i kontrolowany działalności wyrównującej niedobory i trudności w nauce, które utrudniają dzieciom prawidłowe funkcjonowanie w grupie klasowej i środowisku rodzinnym.

Cele ogólne :

- wyrównywanie dysharmonii rozwojowych, korygowanie zaburzonych funkcji, a tym samym ułatwienie uczniom opanowania wiadomości i umiejętności programowych w zakresie klasy pierwszej /eliminacja niepowodzeń szkolnych/
 - przewyciężanie trudności w czytaniu i pisaniu,
 - wspomaganie rozwoju dziecka,
- stworzenie możliwości wszechstronnego rozwoju umysłowego, psychicznego i społecznego dziecka na miarę indywidualnych możliwości.

Cele szczegółowe :

- usprawnienie procesów analizy i syntezy wzrokowej,
- rozwijanie i doskonalenie procesów syntezy i analizy słuchowej,
- usprawnianie koordynacji wzrokowo – słuchowo – ruchowej,
- doskonalenie sprawności manualnej,
- ćwiczenie koncentracji uwagi,
- usprawnianie zaburzonych funkcji percepcyjno – motorycznych,
- wzbogacanie wiary we własne siły i możliwości osiągnięcia
- ułatwianie dzieciom opanowania tych wiadomości i umiejętności, które są przewidziane *Podstawą programową*,
- rozbudzanie zainteresowań i wyrabianie właściwej motywacji do uczenia się.

Zasady prowadzenia zajęć:

1. Indywidualizacja pracy z uczniem.
2. Stawianie zadań dostosowanych do możliwości dziecka i zapewnienie warunków do poprawnego wykonywania ćwiczeń.
3. Powolne, systematyczne przechodzenie od zadań łatwiejszych do trudniejszych, od prostych do bardziej złożonych.
4. Zapewnienie warunków do utrwalania prawidłowych umiejętności i likwidowania niekorzystnych nawyków w czytaniu i pisaniu.
5. Dostosowanie czasu trwania ćwiczeń do wydolności dziecka.
6. Mobilizowanie dziecka do wykonywania zadań poprzez stosowanie różnorodnych form ćwiczeń.

Metody pracy:

- metoda praktycznego działania
- metoda słowna
- metoda pogładowa
- metody aktywizujące

- metody audiowizualne
- praca z podręcznikiem
- elementy dramy
- gry dydaktyczne
- zabawy dydaktyczne
- burza mózgów

Środki dydaktyczne: karty pracy, pomoce reedukacyjne, okazy, słowniki, encyklopedie, mapy, globus, płyty CD, komputerowe programy edukacyjne, sprzęt sportowy /piłki, szarfy, in./

Działania edukacyjne:

1. Usprawnianie funkcji percepcyjno- motorycznych.

Usprawnianie koordynacji wzrokowo-ruchowej i sprawności manualnej:

- ćwiczenia angażujące rozległe grupy mięśniowe /skłony, przysiady, zabawy ruchowe typu: rzucanie, chwytanie, toczenie przedmiotów, ćwiczenie równowagi/;
- ćwiczenia aktywizujące i stymulujące odpowiednie obrazy mózgu, tzw. gimnastyka mózgu wg metody dr Dennisona;
- ćwiczenia relaksacyjne- wykorzystanie metod M. Bogdanowicz /relaksacja czynna/;
- ćwiczenia rozmachowi, rozluźniające napięcia mięśni ramienia i przedramienia /zamalowywanie dużych płaszczyzn, pogrubianie konturów dużych rysunków, malowanie dużych form falistych/;
- ćwiczenia manualne rozwijające umiejętność kontroli ruchów graficznych i płynnych ruchów rąk /rysowanie po śladzie, pogrubianie konturów, kreślenie kształtów graficznych za pomocą kreski łączącej wyznaczone uprzednio punkty/;
- kształtowanie drobnych ruchów dłoni i palców /wydzieranie, wycinanie, nawlekanie, lepienie, kopiowanie rysunków/;
- ćwiczenia manualne /usprawniające małe ruchy ręki: dłoni, nadgarstka i palców/.
- ćwiczenia manualne poprawiające grafikę pisma.

2. Ćwiczenia słuchu fonemowego: ćwiczenia prawidłowego przeprowadzenia syntezy i analizy głoskowej i sylabowej wyrazów.

3. Ćwiczenia wrażliwości słuchowej /koncentracji na bodźcu słuchowym, różnicowaniu dźwięków, pamięci słuchowej/:

- ćwiczenie wrażliwości słuchowej /wysłuchiwanie i różnicowanie dźwięków z otoczenia, odgłosów przyrody/;
- ćwiczenia rytmiczne;
- ćwiczenia słuchu fonematycznego /analiza zdań na słowa oraz sylaby z jednoczesnym stukaniem lub klaskaniem, liczenie sylab w słowach, tworzenie wyrazów od danej głoski/.

4 Usprawnianie funkcji analizatora wzrokowego i orientacji przestrzennej:

- ćwiczenia na materiale konkretnym /dobieranie par jednakowych obrazków, wyszukiwanie różnic między obrazkami/;
- ćwiczenie na materiale obrazkowym /dzielenie obrazków na mniejsze części, ponowne ich łączenie, różnicowanie kształtów literopodobnych/;
- ćwiczenie w oparciu o materiał literowy /wyszukiwanie w tekście podanych liter, różnicowanie liter najczęściej mylonych przez dzieci/;

-
- kształtowanie orientacji przestrzennej i orientacji w schemacie własnego ciała.
 - 5. Ćwiczenia rytmiczne / koncentracji na bodźcu słuchowym, analizy słuchowej, orientacji czasowo-przestrzennej, koordynacji słuchowo- wzrokowo -ruchowej/.
 - 6. Ćwiczenia na koncentrację uwagi.
 - 7. Ćwiczenia rozwijające mowę i wzbogacające słownik.
 - 8. Kształtowanie i usprawnianie czytania i pisania metodą analityczno-syntetyczno-sylabową.
 - Ćwiczenia czytania i pisania: tworzenie, czytanie i pisanie sylab dwuliterowych otwartych
 - a) tworzenie wyrazów dwusylabowych typu: ra-ma, da-ma;
 - b) poznawanie i utrwalanie obrazu graficznego liter i cyfr;
 - czytanie i pisanie prostych wyrazów wielosylabowych;
 - czytanie i pisanie sylab trzyliterowych zamkniętych typu: rak, mak;
 - tworzenie, czytanie i pisanie wyrazów dwusylabowych zbudowanych z sylaby otwartej i zamkniętej typu: wy-kop, ko-nik;
 - tworzenie wyrazów dwusylabowych z sylab zamkniętych;
 - Ćwiczenia umiejętności przepisywania:
 - przepisywanie z podkreśleniem trudniejszych wyrazów;
 - przepisywanie z uzupełnianiem brakujących liter, sylab, wyrazów.
 - Ćwiczenia umiejętności pisania z pamięci:
 - pisanie z pamięci poprzedzone układaniem trudniejszych wyrazów z liter alfabetu ruchomego i analizą głoskowo-sylabową;
 - samodzielne sprawdzanie i poprawa błędnego zapisu.
 - Proste ćwiczenia ortograficzne i stylistyczne:
 - opracowanie specyficznych głosek języka polskiego;
 - wprowadzenie ilustrowanego słowniczka ortograficznego i zasad ortograficznych; próby ujęcia treści w krótkich zdaniach; układanie podpisów do obrazków, uzupełnianie luk w tekście.
 - Praca nad płynnością i poprawnością czytania:
 - likwidacja nawyku głoskowania poprzez czytanie „we dwoje”;
 - samodzielne i zespołowe próby syntezy;
 - samodzielne i chóralne głośne czytanie pod kontrolą dorosłego.
 - Wykształcenie umiejętności cichego czytania ze zrozumieniem:
 - proste rozsypanki sylabowe grupowane w całości wyrazowe;
 - dobieranie lub samodzielne układanie podpisów do obrazków;
 - uzupełnianie luk w wyrazach.

Ewaluacja zajęć

Ewaluacja ma służyć pracy ucznia, jak i nauczyciela realizującego program.

Ewaluacja będzie realizowana poprzez pomiar osiągnięć ucznia na bieżąco, obserwację uczniów w czasie zajęć, analizę kart pracy uczniów, testy sprawdzające.

Przewiduje się 3 rodzaje ewaluacji osiągnięć ucznia:

-diagnoza wstępna (pozwoli określić poziom wiedzy i umiejętności uczniów przed rozpoczęciem pracy z programem)

-pomiar osiągnięć ucznia na bieżąco
-diagnoza końcowa (poziom opanowania czytania i pisania przez uczniów na zakończenie programu).

Dokonując oceny zdobytych wiadomości i umiejętności uczniów biorę pod uwagę: znajomość liter, poprawność dokonywania analizy i syntezy słuchowej wyrazów, poziom graficzny pisma, tempo pisania, umiejętność przepisywania i pisania z pamięci, tempo i technikę czytania, umiejętność czytania ze zrozumieniem, układanie wyrazów i zdań z alfabetu ruchomego.

Narzędzia ewaluacyjne:

- prace uczniów;
- ocena opisowa semestralna i roczna;
- ankiety.

Przewidywane osiągnięcia końcowe:

Uczeń:

- usprawni analizę i syntezę wzrokową,
- utrwali strukturę graficzną liter,
- utrwali wzrokowy obraz sylaby,
- utrwali głoski,
- wyćwiczy syntezę słuchową wyrazów i zdań,
- usprawni naukę czytania i pisania,
- wyćwiczy funkcję słuchową i wzrokową,
- poprawi sprawność manualną.

Uwagi o realizacji programu: Program jest ściśle skorelowany z programem realizowanym na zajęciach z całą klasą. Dodatkowym elementem programu są zajęcia służące doskonaleniu percepcji wzrokowej, słuchowej, sprawności manualnej oraz relaksacji organizmu.

Dobór form i metod pracy uzależnia się nade wszystko od aktualnych dyspozycji ucznia, rodzaju, stopnia i rozległości zaburzeń oraz zaawansowania w czytaniu i pisaniu.

Ponadto zajęcia powinny być różnorodne, aby uczeń miał okazję odpocząć od typowych obowiązków szkolnych, a znalazł dziedzinę, w której „odniesie sukces”. Podstawowa forma pracy to indywidualizacja wykonywanych zadań, jak również praca w grupie czy zespole.